Gemeente Amsterdam

Overleg Wethouders Ivens en Kukenheim - PHKG

Datum vergadering : 12 februari 2020

Ingediend door : [redacted]

Verdeling beschikbare woningen Programma Huisvesting Kwetsbare Groepen (HKG) 2020

Er is bij de partners van het programma behoefte om op korte termijn duidelijkheid te krijgen over de verdeling van de, in de prestatieafspraken, afgesproken 1800 woningen. Dit voorstel is besproken in de stuurgroep van 20 januari 2020 en met de bestuurders Ivens en Kukenheim op 13 januari 2020. Op basis van de bespreking in de stuurgroep van 3 februari 2020 doen wij onderstaand voorstel.

Gevraagde besluiten:

1. In te stemmen met de onderstaande verdeling van de woningen voor het programma Huisvesting Kwetsbare groepen voor het eerste kwartaal 2020
2. Corporaties te vragen om op basis van deze verdeling woningen toe te wijzen aan zorgaanbieders dan wel doelgroepen
3. In het eerste en tweede kwartaal van 2020 de huisvesting van statushouders prioriteit te geven en alle benodigde woningen voor statushouders direct toe te wijzen, tot de achterstand is ingelopen
4. In te stemmen met een evaluatie en waar nodig herijking van de verdeling van woningen na 1 april 2020
5. In te stemmen met het schrappen van de doelgroep medisch opvang ongedocumenteerden uit het programma HKG, omdat dit opvang danwel zorg betreft en geen zelfstandig wonen
6. Kennis te nemen dat voor de verlaging van het aantal te verstrekken sociaal medische urgenties, door middel van het schrappen van de urgentiegrond voor inwonende gezinnen, een besluit van college vereist is. Dit besluit zal zo spoedig mogelijk aan het college worden voorgelegd.
7. Kennis te nemen dat bij de voorstellen voor de aanpassing van de huisvestingsverordening per 1 januari 2020 ook een voorstel wordt gedaan om de bindingseis aan Amsterdam te verhogen van 2 naar 4 jaar, om het aantal sociaal medische urgentie verder in balans te brengen met de overige doelgroepen.
8. Kennis te nemen dat het aanbod van type woningen niet gelijk verdeeld is, met name woningen voor gezinnen komen minder vaak beschikbaar.

Inleiding

De hoofddoelstelling van het programma is het huisvesten van kwetsbare groepen binnen 3 maanden. In de samenwerkingsafspraken tussen gemeente, corporaties en huurders is afgesproken dat er voor de periode 2020 - 2023 jaarlijks 1800 woningen beschikbaar worden gesteld voor de kwetsbare groepen zoals gedefinieerd in het programma HKG. Per 2020 komt daar een doelgroep bij: ook mensen die via de WLZ zorg ontvangen en op termijn zelfstandig kunnen wonen, mogen via het programma uitstromen naar een zelfstandige woning.

In tegenstelling tot de afgelopen periode gaan we werken met een absoluut aantal woningen. Afgelopen jaren maakten we binnen het programma een verdeling op hoofdlijnen, op basis van het verwachtte aantal woningen. Dit sloot niet exact aan op het aantal woningen, maar kwam in de praktijk vaak redelijk goed bij elkaar. In 2019 zagen wij echter een forse afwijking tussen het benodigde en geleverde aantal woningen. Voor 2020 is het nodig om duidelijke afspraken te maken zodat corporaties, zorgaanbieders en gemeente weten waar ze op kunnen rekenen. Vanwege het aanzienlijke verschil tussen het aantal benodigde (2.444) en beschikbare (1.800) woningen doen we een voorstel voor de verdeling van de



woningen. Het is belangrijk om voorspelbaar te zijn en duidelijke aantallen af te spreken omdat dit doorwerkt in de financiering van zorgaanbieders, het managen van de verwachtingen van zowel cliënten als voor reguliere woningzoekenden en het type en aantal woningen dat corporaties leveren. Vanwege de grote afwijking tussen benodigde en beschikbare woningen is een voorstel ontwikkeld voor de verdeling van de woningen.

1. Overzicht benodigde en opgave en beschikbare woningen

In onderstaande tabel is weergegeven wat de gevraagde woningen per doelgroep zijn. Hieronder volgt een toelichting per doelgroep. Dit is exclusief de economisch daklozen. Hiervoor hebben wij andere afspraken gemaakt met de corporaties.

Doelgroepen	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Afspraak 2019	Realisatie 2019	Vraag 2020	Voorstel 2020
1. SOCIAAL MEDISCH	320	525	615	615	665	587
Sociaal Medisch Urgenten	278	413	350	531	530	450
Experimenteer ruimte: Verbond van 100 + Doorbraaktafel	-	-	80	5	20	~~1~~5
Gezinnen in crisisopvang	Was onderdeel van Soc med. urg	34	65	36	35	35
Rolstoelurgenten	42	78	120	36	80	75
Kwetsbare ex- gedetineerden	-	1		0	2	1
Slachtoffers mensenhandel	1	1		1	2	1
Medisch Opvangproject ongedocumenteerden	2	4		6	25	20
1. ***OMSLAG***	963	666	810	496	1250	743 ipv ~~945~~
Volwassenen MO / BW	832	509	650	269	800	435 / 550
Gezinnen MO / BW	4	47	-	97	200	150 / 200
(Overlastgevende) Multiprobleemgezinnen (OMPG)	12	7	15	13	25	15
Jongvolwassenen (incl housing first jeugd) MOJ	42	32	75	61	90	50 / 75
Jonge moeders	42	34	35	30	35	25 / 35
Slachtoffers Huiselijk Geweld (Blijf)	25	35	35	24	25	25
Laatste Kans & Treiteraanpak	6	2		2	10	15
WLZ met perspectief op zelfstandig wonen	-	-		0	30	30
2. ***STATUSHOUDERS***	536	444	550	483	500	470
Statushouders	536	444	550	483	500	470

Extra tijdelijke projecten?						100
TOTAAL	1823	1648	2040	1594	2.444	1800 / 1.917

Nb Bij de verdeling van de woningen in 2019 hebben we voor de drie hoofdcategorieën een verdeling gemaakt van de woningen gebaseerd op de aanname van 1850 woningen, maar niet altijd een uitsplitsing naar subcategorieën. De vergelijking tussen de jaren 2017, 2018, 2019 en 2020 is niet altijd goed te maken omdat een aantal doelgroepen nu onder de omslag gaan vallen in plaats van de sociaal medisch urgenten.

Toelichting op de keuzes
Bij de verdeling over de verschillende doelgroepen kijken we naar de volgende aspecten (zie ook bijlage 1 voor toelichting):

- Wettelijk kader en landelijke opdrachten: voor kwetsbare groepen die op grond van de Wmo recht hebben op een traject zorg met verblijf heeft de gemeente altijd een zorgplicht, maar hier is vooral gekeken of er voor een groep een specifieke wettelijke opdracht is.
- Prioriteiten van het college en de gemeenteraad
- De financiële consequenties van het niet laten uitstromen van individuele cliënten die geen intramurale zorg meer nodig hebben naar een zelfstandige woning

Toelichting per doelgroep bij de uitwerking van de verdeling:

1. Sociaal medisch urgenten: Deze groep is de afgelopen jaren sterk gestegen, met name door een verruiming van de criteria voor inwonende gezinnen met kinderen van 4 jaar. In 2017 was het totaal aantal verstrekte urgenties nog rond de 325. Daarna (per 2018) zien we een stijging van 20% bij alleenstaanden en 150% bij de gezinnen, het aantal verstrekte urgentie groeide naar ruim 500. De verruiming van de regels in 2018 was bedoeld om de instroom van gezinnen in de noodopvang te voorkomen, maar dat is niet gelukt; de instroom in de noodopvang gezinnen bleef evengoed stijgen. Daarom is het voorstel om de verruiming van urgentiecriteria van 2018 weer terug te draaien.

   Daarnaast zijn er verdere aanscherpingen van de regels mogelijk, die voor verlagingen van aantallen urgenties leiden. De exacte invloed op de aanvragen is niet te voorspellen, wel zijn schattingen mogelijk, deze zijn gearceerd weergegeven bij de maatregelen onder:
   1. Inwonendheid (geen zelfstandige woning) als generieke weigeringsgrond (Nadere Regel aanpassen). Gemeente Den Haag voert bijvoorbeeld dit beleid. Een deel van de alleenstaanden met medische problemen zijn inwonend bij kennissen/familie; - *geschat aantal woningen 300*
   2. Directe bemiddeling in plaats van zelf zoeken (HVV aanpassen). Dit schrikt een deel van de aanvragers af, omdat hun keuzevrijheid dan vervalt (HVV aanpassen, dit vergt veel extra capaciteit, geeft veel conflicten bij weigeringen van aangeboden woningen, vergt aanpassing in de uitvoering) *geschat aantal woningen 220*
   3. Bindingseis verhogen van 2 naar 3 of 4 jaar (HVV aanpassen) *–geschat aantal woningen 150*

   Ad 1. Wij stellen nu niet voor om inwonendheid als generieke weigeringsgrond in te voeren, dit zou betekenen dat alleen mensen die een huis achterlaten een urgentie kunnen krijgen. Dit is een grote wijziging ten opzichte van het huidige beleid en vraagt breder onderzoek naar de effecten.

   Ad 2. Het direct bemiddelen van sociaal medisch urgenten is alleen mogelijk met een aanpassing van de verordening en hieraan zijn ook flinke uitvoeringsconsequenties verbonden voor corporaties en ambtelijke inzet. En invoering kost dus aanzienlijk meer tijd dan de andere maatregelen. Daarnaast is dit ook onderdeel van de fundamentele herziening woonruimteverdeling. Wij stellen daarom voor om dit niet nu in te voeren.

   Ad 3. Wel stellen wij voor om bij de herziening van de verordening 2021 de bindingseis te verhogen van 2 naar 4 jaar. Het aanpassen van de huisvestingsverordening vraagt een lange doorlooptijd omdat deze altijd ter inzage wordt gelegd en is daarmee al snel 6 maanden. Tussentijds aanpassen in 2020 lijkt daarom weinig zinvol, want er loopt al een proces voor herziening van de verordening.

   Als wij per 1 april 2020 een besluit van het college hebben op herziening van de beleidsregels in lijn met bovenstaande voorstellen, verwachten we dat het aantal woningen voor sociaal medisch urgenten rond de 450-435 uitkomt in 2020. In 2021 zal dit dan richting de 300 gaan. Bovenstaande voorstellen zorgen wel voor een grotere ongelijkheid tussen burgers mét zorg (krijgen makkelijker urgentie) en zonder zorg (krijgen moeilijk urgentie). Hoe meer toegang tot zorg ook urgentie oplevert en urgentie zónder zorg beperkt wordt, hoe meer huishouden zorg gaan aanvragen.

2. De experimenteerruimte voor het Verbond van 100 is vorig jaar afgesproken en loopt tot 1 maart 2020. Tot op heden is weinig gebruik gemaakt van deze ruimte. We verwachten dat hier in 2020 nog een beperkt aantal urgenties voor nodig is. Binnen de huidige regels voor woonruimteverdeling wordt ook al regelmatig gebruikt gemaakt van de mogelijkheid om uitzonderingen te maken en vastgelopen casuïstiek op te lossen.
3. Gezinnen in de crisisopvang: dit betreft de groep economisch dakloze gezinnen zonder MO beschikking die langdurig in de crisisopvang verblijven en geen andere uitstroom perspectief hebben. Vanuit belang van het kind en het vrijspelen van capaciteit in de noodopvang stellen we voor deze uitstroom mogelijkheid op peil houden.
4. Rolstoelurgenten: afgelopen jaren was het aantal verstrekte urgenties bijzonder laag. We zetten komende jaar via een aantal projecten in op extra woningen voor deze doelgroep. Daarbij is de verwachting dat we tussen de 70-80 woningen kunnen toewijzen.
5. OVV / ex - gedetineerden: Dit betreft kleine groep waar we af en toe een woning aan toekennen.
6. Slachtoffers mensenhandel: vergelijkbaar met bovenstaande groep: betreft incidentele urgentie toewijzing.
7. Medisch opvang ongedocumenteerden: Bij vaststelling programmaplan in 2015 is afgesproken dat deze groep meetelt binnen programma. Dit betreft echter zorgwoningen, waarbij mensen geen huurcontract op eigen naam (kunnen) krijgen en op termijn ook weer uitstromen. Een deel van deze groep kan vervolgens als statushouder wel een woningen krijgen. Voorstel is daarom om geen nieuwe toewijzingen van woningen voor deze doelgroep te doen. Voor 2020 is al wel toezegging gedaan aan Ymere voor een project van 20 woningen.
8. Omslag volwassenen MO/BW: zowel bij de keten MO als de keten BW is al geruime tijd een stijging van het aantal aanmeldingen zichtbaar. In de MO keten is de vraag naar individueel begeleid wonen groot, in de BW keten blijft de vraag naar 24 uurs opvang groot. Het gaat voornamelijk om cliënten die door de GGZ klinieken worden aangemeld en waarbij de eerste ondersteuningsvraag nog steeds 24 uurs opvang is. De wachttijd voor instroom in de MO is op dit moment circa 1,5 jaar. Voor BW hangt het af van de voorziening die nodig is, maar het kan tot twee jaar duren voor er een plek is. Het is niet mogelijk om alle mensen op de wachtlijst structurele nachtopvang te bieden, hiervoor is de beschikbare capaciteit te klein en voor uitbreiding ontbreken de financiële middelen. Ondanks de oplopende wachtlijsten stellen wij voor om uit te gaan van 550 woningen. Het volledig toewijzingen van het aantal benodigde woningen betekent namelijk dat er geen ruimte over blijft voor andere groepen.

   Zorgaanbieders hebben in de stuurgroep PHKG aangegeven dat het voorgestelde aantal een aanzienlijke verbetering is ten opzichte van 2019, maar onvoldoende om de wachtlijsten weg te werken.

9. Omslag gezinnen MO/BW: voor deze groep stellen wij voor om het benodigde aantal woningen toe te kennen. Dit vanwege de noodzaak voor stabiliteit voor de kinderen, de drukte in de opvang en schaarste in de woningmarkt voor deze groep. Onderdeel van deze afspraak van 2020 is een eenmalige impuls van 100 woningen voor gezinnen die in de Noodopvang verblijven om zodoende plekken in de noodopvang af te kunnen bouwen. Dit plan is eerder besproken in de Taskfoce MO/BW en in een dubbele wethouder overleg Ivens / Kukenheim.
10. OMPG: voor deze groep zijn jaarlijks circa 15 woningen nodig. De afspraak van maximaal 25 wordt nooit gehaald.
11. Jong volwassenen MOJ: Er is sprake van een groei in de doorstroming in deze groep. Met dit voorstel kunnen we de uitstroom bijna gelijk houden aan het niveau van 2019, maar ook hierbij hebben we het aantal woningen iets verlaagd om ruimte te geven aan andere doelgroepen.
12. Slachtoffers huiselijk geweld: voor deze doelgroep zijn landelijke afspraken gemaakt dat mensen met een indicatie vanuit Blijf altijd kunnen uitstromen en dat gemeenten geen aanvullende regels of criteria tav deze doelgroep mogen stellen.
13. Laatste kans en treiteraanpak: Dit betreft een kleine groep die bijzonder veel overlast op en rond de woning creëert. We verwachten hier een stijging omdat we mensen ook op vrijwillige basis een laatste kans willen bieden en zo een duur en langdurig juridisch proces voorkomen.
14. WLZ met perspectief op zelfstandig wonen: over deze doelgroep zijn in de prestatieafspraken afspraken gemaakt. Dit betreft mensen die binnen enkele jaren zelfstandig kunnen wonen, maar nu nog wel onder de WLZ vallen.
15. Statushouders: hier hebben we een wettelijke opdracht om de taakstelling te realiseren. Ook moeten we de statushouders die een tijdelijk contract hebben gekregen een nieuwe woning aanbieden als zij na 5 jaar zelf nog geen woning hebben gevonden. We kennen de taakstelling 2e helft 2020 nog niet. We ramen dit op 400 statushouders. Dan is het aantal van totaal 470 woningen voor heel 2020 voldoende. Vanwege het belang om de achterstanden zo snel mogelijk weg te werken, stellen wij voor om in de eerste helft 2020 zo snel mogelijk alle beschikbare statushouders te koppelen aan een woningen. Daarmee stijgt de totale verwachte vraag naar woningen niet, maar kunnen wij wel in juli 2020 uit het verscherpt toezicht door de provincie komen en verdere maatregelen voorkomen.

Wethouder Ivens heeft in de staf van 27 januari 2020 opdracht gegeven om de ontwikkeling van tijdelijke woonlocaties voor statushouders voort te zetten en waar nodig uit te breiden. Als het lukt om dit jaar nog extra tijdelijke projecten te ontwikkelen leidt dit tot een lagere behoefte aan reguliere sociale huurwoningen.

We komen hiermee op een totaal van 1857 woningen. Dit is nog altijd meer dan de gemaakte afspraken met de corporaties. Na kwartaal 1 2020 evalueren wij hoe de toewijzingen van de woningen verloopt en voor welke groepen we moeten bijsturen.

Effect op wachtlijst
Onderstaand een overzicht met de wachttijden in 2019.

Percentage kwetsbare groepen dat binnen 3 maanden een woning(aanbod) krijgt

	1e kwartaal 2019	2e kwartaal 2019	3e kwartaal 2019	4e kwartaal 2019	2019	2019	*)
Groepen	**<3mnd**	**<3mnd**	**<3mnd**	**<3mnd**	**<3mnd**	**>3mnd - <6mnd**	
Sociaal Medisch Urgenten	36%	43%	40%	45%	41%	47%	
Rolstoelurgenten	0%	-	20%	0%	10%	10%	
Omslag MO/BW volwassenen	62%	36%	31%	29%	44%	39%	
Omslag MO/BW gezinnen	73%	87%	81%	60%	76%	21%	
Omslag slachtoffers huiselijk geweld	50%	-	100%	0%	67%	33%	
Statushouders regulier	98%	93%	98%	98%	97%	3%	
(Overlastgevende) multi-probleem gezinnen	60%	0%	50%	-	45%	36%	
Slachtoffers huiselijk geweld	100%	100%	75%	80%	88%	8%	
Gezinnen in crisisopvang	78%	63%	82%	100%	81%	11%	
Uitstroom MO jonge moeders en uitstroom uit jeugdzorg met verblijf	100%	100%	91%	100%	97%	0%	
Uitstroom MO volwassenen	100%	100%	100%	-	100%	0%	
Uitstroom MO jongvolwassenen en uitstroom uit jeugdzorg met verblijf	89%	75%	84%	38%	78%	8%	
Housing First jeugd	-	-	-	100%	100%	0%	
Uittredende sekswerkers	-	-	100%	-	100%	0%	
Laatste Kans	100%	-	-	-	100%	0%	
Het Verbond, Treiteraanpak, Openbare Orde & Veiligheid	-	-	-	-	-	-	
Totaal	**65%**	**62%**	**66%**	**66%**	**69%**	**22%**	

Mensen met een sociaal medische urgentie hebben 6 maanden de tijd om zelf een woning te zoeken. Daarna krijgen zij een passend aanbod.

Op basis van de voorgestelde verdeling en de wachttijden 2019 hebben wij een voorspelling gedaan van de wachttijden, rekening houdend met de voorgestelde verdeling voor 2020. Wij hebben daarbij gekeken naar de grootste groepen in het programma.

Doelgroep	Resultaat huisvesten 2019	Voorspelling effect
Statushouders	Nu wordt 97% binnen 3 maanden door de corporaties een woning aangeboden.	Gelijk aan 2019. Er zijn voldoende woningen voor de taakstelling statushouders.
Omslag Volwassenen	In 2019 krijgt 40% een aanbod binnen 3 maanden en 40% tussen 3-6 maanden.	Aanbod verdubbelt in 2020 tov 2019, maar vraag neemt ook fors toe. Verwachting is dat aantal mensen dat in 3 maanden een woning krijgt rond de 60% uitkomt.
Gezinnen in crisisopvang en MO /BW	In 2020 vindt tov 2019 nauwelijks verschuiving plaats in beslag op het totaal.	Aanbod is gelijk aan de vraag dus dan zou circa 90% binnen 3 maanden een woning moeten krijgen. Uitzonderingen betreffen grotere gezinnen waarvoor aanbod soms wat beperkter is.

Sociaal Medisch	In 2019 krijgt 90% tussen 3 - 6 maanden een woningaanbod en 10% langer dan 6 maanden.	In 2020 zal dit naar verwachting gelijk blijven omdat gezinnen 6 maanden zelf kunnen zoeken en vaak meer dan 3 maanden de tijd nemen.

Bijlage 1
Hieronder hebben we de afwegingen over kosten / wettelijke opdrachten en prioriteiten op een rij gezet

Doelgroepen	**Aantal 2020**	**Wettelijke opdracht***	**College**	**Financieel**
SOCIAAL MEDISCH	**685**			
Sociaal Medisch Urgenten	530	Nee	Nee	Kosten van niet urgentie geven zijn niet bekend.
Experimenteer ruimte, Verbond van 100 + Doorbraaktafel	20	Nee	Ja	Onbekend
Gezinnen in crisisopvang	35	Nee	Ja	Kosten per plaatsing: ??
Rolstoelurgenten	100	Nee	Ja	Kosten onbekend.
OMSLAG	**1215**			
Volwassenen MO/BW	800	Nee	Ja	Een maand opvang in een intramurale settting terwijl de client klaar is voor individueel begeleid wonen op een zelfstandig woning kost tussen de € 4.000 en 5.500 per cliënt per maand Als cliënten in de nachtopvang of de 24 uurs opvang op het moment dat ze daar aan toe zijn, niet kunnen doorstromen naar individueel begeleid wonen dan verstopt de keten MO/BW en kunnen nieuwe cliënten niet instromen. Dit leidt tot een grotere vraag naar nachtopvang en als deze niet beschikbaar is tot meer daklozen op straat met het daarbij behorende risico op overlast. Als de gemeente de bestaande nachtopvang uitbreidt dan kost dat circa 2,7 miljoen voor 100 plekken per jaar
Gezinnen MO/BW	200	Nee	Ja	Als gezinnen in de 24 uurs opvang op het moment dat ze daar aan toe zijn, niet kunnen doorstromen naar begeleid wonen, dan verstopt de 24 uurs opvang en kunnen hier geen nieuwe gezinnen instromen. Dit heeft een groeiende vraag naar noodopvang tot gevolg en dat kost50.000 per jaar per gezin.
(Overlastgevende) Multiprobleemgezinnen (OMPG)	25	Nee	Nee	Uit onderzoek van het NJI in 2016 naar MPG gezinnen en de kosten van hulp in Almelo werden de kosten per MPG gezin op € 114.000 euro geraamd. Bij een reductie van de problemen en inzet met 50% door een betere woonsituatie is de opbrengst €57.000 per gezin.

Jongvolwassenen (incl housing first jeugd) MOJ	90	Nee	Nee	Kosten jeugdhulp met verblijf per jaar: € 96.828 Kosten MOJ jong volwassenen:€ 54.000 (24 uur opvang/ per traject
Jonge moeders MOJ	35	Nee	Ja	Kosten MOJ: € 82.000 (24 uur opvang/per traject) Kosten Jeugdhulp (Altra) per cliënt €48.096. inclusief begeleiding in de thuissituatie Kosten van ambulante begeleiding bij toekenning woning Gemiddeld € 15.000 per cliënt.
Slachtoffers Huiselijk Geweld (Blijf)	25	Ja	Nee	Onbekend
Laatste Kans & Treiteraanpak	10	Nee	Nee	Onbekend
WLZ met perspectief op zelfstandig wonen	30	Nee	Ja	Tijdelijke Wlz: 1 klant niet door laten stromen naar woning is een risico van € 6.666 per maand Uitstroom WLz. 1 klant niet door laten stromen naar woning is een financieel risico voor de Wmo van € 16.000 per maand.
STATUSHOUDERS	**500**			
Statushouders	500	Ja	Ja	N.v.t.
OVERIGE GROEPEN	**29**			
Kwetsbare ex- gedetineerden	2	Nee	Nee	Onbekend
Slachtoffers mensenhandel	2	Nee	Nee	Onbekend
Medisch Opvangproject ongedocumenteerden	25	Nee	Ja	Onbekend
TOTAAL	**2429**			